

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.12.2005, sp. zn. 11 Tcu 158/2005, ECLI:CZ:NS:2005:11.TCU.158.2005.1

Číslo: 49/2006

Právní věta: I. Překážka stanovená podle § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. je vyjádřením možnosti vyplývající z ustanovení čl. 7 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání (uveřejněné pod č. 549/1992 Sb.). Po novele trestního řádu provedené zák. č. 539/2004 Sb. s účinností od 1. 11. 2004 již nenáleží posuzování této otázky ministru spravedlnosti v souvislosti s jeho postupem podle § 399 odst. 1, odst. 2 tr. ř. (v tomto rozsahu je už nepoužitelný právní názor vyjádřený v rozhodnutí pod č. 24/1996 Sb. rozh. tr.). Proto je povinností soudu, který rozhoduje o přípustnosti vydání osoby do ciziny, aby řešil jako právní otázku, zda existuje uvedená překážka vydání, jež spočívá v tom, že trestný čin, který má být důvodem vydání, byl spáchán na území České republiky. II. Z hlediska posouzení, zda jde o trestný čin spáchaný na území České republiky, je v řízení o vydání do ciziny rozhodující obsah extradiční žádosti cizího státu, neboť jen v tomto rozsahu může soud rozhodovat o přípustnosti vydání. Ve vztahu k pokračování v trestné činnosti (§ 89 odst. 3 tr. zák.), pokud byl některý dílčí útok spáchaný na území České republiky a jiný byl spáchaný v cizině (tj. na území dožadujícího státu), a jestliže předmětem extradiční žádosti není žádný dílčí útok pokračujícího trestného činu spáchaný na území České republiky, nelze odůvodnit nepřipustnost vydání překážkou vyplývající z ustanovení § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť vydání do ciziny není žádáno pro čin spáchaný na území České republiky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.12.2005

Spisová značka: 11 Tcu 158/2005

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydání do ciziny

Předpisy: čl. 7 odst. 1 předpisu č. 549/1992Sb.

§ 393 odst. 1 písm. g) tr. ř.

§ 397 odst. 1 písm. g) tr. ř.

§ 399 odst. 1 písm. g) tr. ř.

§ 399 odst. 2 písm. g) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k opravnému prostředku ministra spravedlnosti ČR, který podal v trestní věci vydání do ciziny obviněného S. W. G., státního občana Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. Nt 414/2005 a městskému

soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Ministerstvo spravedlnosti Polské republiky požádalo o vydání S. W. G. k trestnímu stíhání pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin podle čl. 286 § 1 ve spojení s čl. 294 § 1 a čl. 12 trestního zákoníku Polské republiky, který je podrobně specifikovaný v usnesení Krajské prokuratury v Krakově, Polská republika, ze dne 8. 4. 1999, sp. zn. V Ds 8/98/S, v rozhodnutí o prozatímní vazbě vydaném Krajským soudem v Krakově, Polská republika, ze dne 9. 7. 1999, sp. zn. II Ko 795/99/S, a v příkazu k zatčení vydaném Krajskou prokuraturoou v Krakově, Polská republika, ze dne 16. 7. 1999, sp. zn. V Ds 8/98/S.

Po předběžném šetření podala dne 11. 4. 2005 v posuzované věci státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Praze u Krajského soudu v Praze návrh na rozhodnutí o přípustnosti vydání jmenovaného do Polské republiky. Na základě tohoto návrhu předložila předsedkyně senátu Krajského soudu v Praze věc dne 19. 4. 2005 Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o příslušnosti soudu. Vrchní soud v Praze pak usnesením ze dne 3. 5. 2005, sp. zn. 12 Ntd 3/2005, rozhodl podle § 24 odst. 1 tr. ř., že k projednání věci je příslušný Městský soud v Praze.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. Nt 414/2005, bylo podle § 397 odst. 1 tr. ř. z důvodů podle § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. rozhodnuto tak, že vydání S. W. G. k trestnímu stíhání do Polské republiky pro trestný čin podle čl. 286 § 1 ve spojení s čl. 294 § 1 trestního zákoníku Polské republiky není přípustné.

Ministr spravedlnosti České republiky s odkazem na ustanovení § 397 odst. 5 tr. ř. předložil věc Nejvyššímu soudu České republiky k přezkoumání správnosti uvedeného pravomocného rozhodnutí mimo jiné proto, že spisový materiál nenasvědčuje tomu, že by Městský soud v Praze skutečně zkoumal, zda skutky, pro které je S. W. G. trestně stíhán v České republice, jsou skutečně totožné se skutky, které měl spáchat v Polské republice. Místo spáchání trestného činu v České republice není v dokumentech, které měl Městský soud v Praze k dispozici, dostatečně specifikováno, zatímco extradiční podklady uvádějí místa „v G., W. a K. a na jiných místech Polské republiky“. Městský soud v Praze se nezabýval totožností poškozených, resp. jednotlivých útoků, a nelze tedy zjistit, z jakého důvodu došel k závěru, podle něhož „lze důvodně předpokládat, že Polsko žádá o vydání pro stejný skutek“ a lze mít pochyby o totožnosti společností W. H. C. se sídlem v G. a W. H. C., s. r. o. Ministr spravedlnosti dále poukázal též na důvod nepřípustnosti vydání podle § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. spočívající v tom, že trestný čin byl spáchán na území České republiky, přičemž extradiční podklady uvádějí zmíněná místa v Polské republice, čímž se Městský soud v Praze nezabýval ve svém usnesení. V závěru pak ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil v celém rozsahu citované usnesení Městského soudu v Praze a aby mu věc vrátil k opětovnému projednání návrhu Krajského státního zastupitelství v Praze a rozhodnutí.

Nejvyšší soud dospěl k těmto závěrům:

Převážná část námitek se týká posouzení otázky, zda je důvodem vydání žádané osoby trestný čin, který byl zcela nebo zčásti spáchán na území České republiky. Dále se námítka týkají posouzení otázky, zda jde v daném případě o situaci, kdy je proti žádané osobě v České republice vedeno příslušnými orgány trestní stíhání pro trestný čin, pro který žádá o jeho vydání Polská republika.

Podle § 375 odst. 1 tr. ř. se postupuje podle ustanovení hlavy dvacáté páté trestního řádu (právní styk s cizinou) jen tehdy, nestanoví-li jinak vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Takovou mezinárodní smlouvou je v posuzované trestní věci bezpochyby Evropská

úmluva o vydávání, publikovaná pod č. 549/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), kterou jsou vázány jak Polská republika, tak Česká republika. Právní pomoc se v posuzované věci tedy uplatňuje především podle této Úmluvy.

Podle čl. 7 odst. 1 Úmluvy může dožádaná strana odmítnout vydání osoby žádané pro trestný čin, který se považuje podle jejího právního řádu za spáchaný zcela nebo zčásti na jejím území nebo na místě, které se považuje za její území. Úpravu stejné situace obsahuje i současné znění trestního řádu České republiky. Podle § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. je vydání osoby do cizího státu nepřípustné, jestliže byl trestný čin spáchán na území České republiky, kromě případů, kdy s ohledem na zvláštní okolnosti spáchání trestného činu je třeba dát přednost provedení trestního stíhání v dožadujícím státě z důvodů náležitého zjištění skutkového stavu a z důvodů týkajících se výměry trestu anebo jeho výkonu.

Nejvyšší soud tedy nejprve zkoumal vzájemný vztah ustanovení čl. 7 odst. 1 Úmluvy a § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. a dospěl k závěru, že ustanovení § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. vlastně jen využívá možnosti, kterou České republice jako smluvní straně Úmluvy poskytuje její ustanovení čl. 7 a nepřekračuje jeho rámeček. Orgány České republiky jsou tedy v takových případech povinny aplikovat s ohledem na zásadu uvedenou v § 375 odst. 1 tr. ř. ustanovení § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. Vzhledem k zařazení posledně uvedeného ustanovení a jeho názvu jde přitom o právní otázky, které přísluší řešit soudu rozhodujícímu o přípustnosti vydání, nikoli až ministru spravedlnosti při rozhodování podle § 399 odst. 1, 2 tr. ř. o vlastním povolení vydání. Za současné vnitrostátní úpravy již nelze aplikovat k výkladu ustanovení čl. 7 odst. 1 Úmluvy právní názor vyjádřený v rozhodnutí pod č. 24/1996 Sb. rozh. tr.

Dále Nejvyšší soud zkoumal, zda trestný čin, pro který je žádáno vydání S. W. G. do Polské republiky, byl spáchán na území České republiky. Z extradičních materiálů vyplývá, že žádost o vydání do Polské republiky byla podána z důvodu trestního stíhání vedeného v Polské republice pro trestný čin podvodu, jehož se měla žádaná osoba dopustit podle zjištění polských úřadů tím, že v období od 17. 8. 1994 do 11. 7. 1999 v G., W., K., M., V. a na jiných místech Polské republiky jako společník a ředitel společnosti s ručením omezeným „W. H. C.“ se sídlem v G. a odděleními ve výše uvedených městech spolu s prokuristy a řediteli společnosti, a sice J. H., Z. L., S. L. a R. W., podle předem učiněného rozhodnutí o provedení podvodu založila výše uvedenou společnost a vypracovala vzor smlouvy na poskytování rekreačních služeb, což mělo přesvědčit zainteresované osoby o využívání služeb renomovaných turisticko-rekreačních společností a o tom, že založená společnost je zástupcem takové renomované společnosti, a sice „W. H. C. U. K.“. Tímto způsobem žádaná osoba uváděla v omyl osoby zvané na prezentace ohledně získání členství v „W. H. C. U. K.“ a v jiných společnostech a možnosti využít na základě podepsané smlouvy časové rezervace (tzv. „time share“) v libovolně volených rekreačních střediscích sdružení R. C. I., I. I. a W. H. I., jelikož neměla s uvedenými společnostmi příslušné smlouvy, a tudíž nemohla být prostředníkem při získávání členství a využívání časové rezervace, čímž přivedla přinejmenším 1300 osob k neprospěšnému disponování s vlastním majetkem v částce 2 692 367 polských zlotých.

Z obžaloby státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 4. 8. 2003 vyplývá, že žádaná osoba je v České republice stíhána (věc je nyní opět ve stadiu přípravného řízení) pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 tr. zák., kterého se měla dopustit tím, že spolu s obviněným A. S. J. I. založila dne 12. 4. 1994 společnost W. H. C., s. r. o., a následně založila společnost W. H. I., s. r. o., a její pobočky v P., H. K., B. a Z. Pod záminkou členství v cestovním klubu W. H. C. spolu s druhým obviněným vylákala od 1426 poškozených jako zálohy částky v rozmezí 1000 až 70 000 Kč (celkem 56 457 012 Kč) s příslibem, že zajistí pravidelné dovolené v určitých resortech, zejména ve Španělsku a Řecku, a rovněž nabízela slevy a exkluzivní smlouvy s garancí podle druhu smlouvy od 3 do 7 let nebo doživotní na základě zakoupení členské karty W. H. C., s. r. o., přičemž v řadě případů nebyly pobyty nasmlouvány ani jinak zajištěny. Podle závěrů obžaloby používala ke klamání klientů

katalog cestovní kanceláře R. E. Ltd. se sídlem ve Velké Británii, videokazetu této společnosti a služby podle ní nabízené uváděla jako služby vlastní cestovní kanceláře, což se nezakládalo na pravdě, a vybrané částky použila spolu s druhým obviněným pro svoji potřebu.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti Nejvyšší soud posuzoval správnost závěrů Městského soudu v Praze ohledně nepřipustnosti vydání žádané osoby z důvodu, zda lze jednání žádané osoby kvalifikovat z hlediska právního řádu České republiky jako skutek, jenž byl spáchán i na území České republiky, a zda lze na daný případ aplikovat ustanovení § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř. V této otázce pak dospěl k následujícím závěrům:

Z porovnání obou výše popsaných jednání žádané osoby vyplývá, že skutečně může jít v daném případě o pokračování v trestném činu ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák., přičemž jednotlivé útoky byly spáchány žádanou osobou jak v Polské republice, tak i v České republice. Pro závěr, podle něhož jde v dané věci o pokračování v trestném činu, svědčí zejména to, že z hlediska českého práva jednotlivé útoky naplňují znaky skutkové podstaty stejného trestného činu (tj. trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák.), byly spáchány podobným způsobem a ve vzájemné časové návaznosti. Rovněž lze na základě zkoumaných podkladů předpokládat, že jednání žádané osoby v České republice a v Polské republice bylo vedeno společným záměrem, tj. podvodně vylákat od poškozených v obou státech finanční částky, přičemž rozdílná výše takto získaných částek nebrání tomu, aby bylo možno jednání považovat za pokračování v trestném činu. Závěru o existenci společného záměru nasvědčuje mimo shodného způsobu spáchání dále i shodná doba páchání jednotlivých útoků. Přitom podle judikatury (srov. rozhodnutí pod č. 30/1987 Sb. rozh. tr.) skutečnost, že některé útoky jsou spáchány na území České republiky a jiné v cizině, sama o sobě nevylučuje pokračování v trestném činu. Z hlediska hmotného trestního práva České republiky by zřejmě mohly být dílčí útoky, kterých se dopustila žádaná osoba v obou státech, považovány za jeden skutek a jeden pokračující trestný čin.

Od 1. 1. 2002 platí v procesním trestním právu České republiky, že skutkem se podle trestního řádu rozumí též dílčí útok pokračujícího trestného činu, není-li výslovně stanoveno jinak (§ 12 odst. 12 tr. ř.). Jinými slovy to znamená, že každý dílčí útok pokračujícího trestného činu je v procesním právu považován za samostatný skutek. Tomu odpovídá i úprava souvisejících otázek procesního práva, zejména nepřipustnosti trestního stíhání, protože podle § 11 odst. 2 tr. ř. týká-li se důvod nepřipustnosti trestního stíhání uvedený v § 11 odst. 1 tr. ř. (tedy např. i důvod záležející v překážce ne bis in idem) jen některého z dílčích útoků pokračujícího trestného činu, nebrání to, aby se ohledně zbylé části takového činu konalo trestní stíhání. Podle soudní praxe může soud rozhodovat ve smyslu § 220 odst. 1 tr. ř. jen o těch dílčích útocích pokračujícího trestného činu, které byly popsány v obžalobě (srov. rozhodnutí pod č. 15/2003-II. Sb. rozh. tr.).

Uvedená procesní úprava týkající se pokračujících trestných činů je podle názoru Nejvyššího soudu významná i pro postup orgánů činných v trestním řízení při uplatňování právního styku s cizinou. Tak např. v řízení o vydání do ciziny je nutné trestný čin, pro který je žádáno vydání, chápat omezeně jen jako ty dílčí útoky pokračujícího trestného činu ve smyslu českého trestního práva hmotného (§ 89 odst. 3 tr. zák.), které byly konkrétně předmětem žádosti o vydání. Jen o této části pokračujícího trestného činu je možno rozhodnout podle § 397 odst. 1 až 3 tr. ř., že vydání je přípustné, nebo že není přípustné, a rozhodnout podle § 399 odst. 1, 2 tr. ř. o povolení nebo nepovolení vlastního vydání. Případné další dílčí útoky pokračujícího trestného činu, které nejsou předmětem žádosti o vydání, nemohou být předmětem řízení o vydání do ciziny podle hlavy XXV. trestního řádu. Nemohou být proto ani překážkou uvedenou v ustanovení § 393 odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy skutečností, z níž by vyplýval závěr, že čin byl spáchán na území České republiky.

Městský soud v Praze se při svém rozhodnutí vůbec nezabýval posuzovanou trestní věcí z uvedeného hlediska. Z toho, jak byl popsán trestný čin v žádosti o vydání, resp. v dokumentech předložených orgány Polské republiky, nevyplývá nic, co by nasvědčovalo tomu, že by některé z útoků

pokračujícího trestného činu podvodu, který je důvodem žádosti o vydání, byly spáchány na území České republiky. Za uvedených okolností bylo povinností soudu, resp. povinností příslušného státního zástupce provádějícího předběžné šetření podle § 394 tr. ř., zjistit, pro které konkrétní útoky trestného činu podvodu je vlastně žádáno vydání do Polské republiky. Zatím je charakteristika skutkových okolností trestného činu uvedená v dokumentech předložených orgány Polské republiky nedostatečná pro posouzení věci z těchto hledisek. Přitom s ohledem na řešenou spornou otázku by stačilo takové vymezení, z něhož by bylo patrné, zda je žádost omezena jen na útoky spáchané v Polské republice. V tomto směru bylo zřejmě nutné využít možnosti dané smluvní úpravou a vyžádat doplňující podklady pro rozhodnutí o vydání (čl. 13 Úmluvy). Napadené rozhodnutí je tedy založeno na nedostatečných podkladech a jeho závěry jsou zatím předčasné.

Nejvyšší soud shledal důvodným opravný prostředek ministra spravedlnosti ve výše uvedených směrech. Proto zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze a s ohledem na povahu a rozsah zjištěných pochybení mu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Pro úplnost je třeba dodat, že při řešení posuzované problematiky by v této věci mohlo připadat v úvahu rovněž ustanovení čl. 8 Úmluvy. Podle něj dožádaná strana může odmítnout vydání žádané osoby, když příslušné orgány této strany vedou proti ní trestní stíhání pro trestný čin nebo trestné činy, pro které se žádá vydání. Ovšem vzhledem k tomu, že v ustanovení o nepřípustnosti vydání v trestním řádu České republiky není obsažen důvod odpovídající ustanovení čl. 8 Úmluvy, uplatnil by se v této otázce, pokud by měla připadat v úvahu (záleželo by však na tom, pro jaké dílčí útoky trestného činu podvodu je žádaná osoba v České republice stíhána), právní názor vyslovený v rozhodnutí č. 24/1996 Sb. rozh. tr., tedy že využití možnosti dané mezinárodní smlouvou přísluší ministru spravedlnosti v rámci rozhodnutí o povolení vydání, nikoli soudu při rozhodování o přípustnosti vydání.